

Cuäc khäng hoäng văn hoá bät đäu tä sau ngày thäng nhät näm nhà năm 1975, khi mäi ngäi dân thät väng vì nhäng lý täng cao đäp hoà bình, thäng nhät, đäc läp, tä do, hänh phúc, hoà giäi, hoà häp dân täc đã không đäc nhä mong muän.

I. " VÌ ĐÂU NÊN Näi ? "

Hiän nay, cä xã häi đang hät säc bäc xúc träng tình träng đäo đäc bằng hoäi. Nhà thä Đä Trung Quân viät : "Làm tä thiän cũng thích nói đäi ; Lu loa trên truyän thông väi gäng mät cäa 'con giä vä' ". Giáo sä Täng Lai cho räng quäc nän tham nhäng và nhiäu vän đä xã häi nghiêm träng khác không nguy häi bäng thói đäo đäc giä. Giáo sä đäa ra phäng thuäc cäa cä Thäng Phäm văn Đäng đã cho tä năm 1999 : "Tình hình nguy käch không thä coi thäng... Cän thäy hät tình hình rút ra kät luän nghiêm khäc väi ý chí cách mäng tiän công ". Rät tiäc, cä Đäng không cho biät cän phäi tiän công vào đâu ! Nhà văn Võ thä Häo đi " Tìm thä phäm 'ám sát' văn hiän ", đã nhän diän đäc : " Väi cây quyän träng trong tay, nhäng ngäi länh đäo có thä xây đäng văn hiän, hoäc nhanh chóng ám sát văn hiän ". Mäi đây, nhà nghiên cäu Lä Phäng có bài viät "Vì đâu nên näi? Tác đäng văn hoá cäa " đäi mäi" xét nhä mät mô thäc phát triän ", đã phân tích sâu säc "cái mô thäc mänh danh "đäi mäi" nói trên rõ ràng đã không còn phù häp näa... mô thäc đó cũng täo ra quá nhiäu hän loän và mät mát trong lĩnh väc tinh thän, phá vä lòng tin cäa con ngäi vä nhäng giá tränhân văn phä biän, vä niäm tä träng dân täc chính đáng, xâm phäm đän läi ích täi thäng cäa quäc gia "1. Ông cho räng có thä bä cho là đäng đän vän đä nhäy cäm, nhäng "näu không đäy lên đäc mät phän äng thäc tänh" thì có "nguy cä räi vào mät hình thäc lä thuäc kiäu thäc dân mäi nào đó vä văn hoá, hoäc mät cái gì täng tä tinh vi hän, không thä loäi trä là không xäy ra ". Nhän thäc sä hä träng cäa đäi u ông cänh báo, tôi xin häng äng bäng nhäng ghi chép đäi u mình quan sát đäc.

Näm ta đang trong tình träng khäng hoäng văn hoá. "Văn hoá biäu hiän trong lý täng säng, trong các quan niäm vä thä giäi và nhân sinh, tín ngäng, đäo đäc, trong lao đäng và đäu tranh, trong tä chäc đäi säng, täo đäng xã häi, thä hiän lý täng thäm mä. Có thä tìm thäy biäu hiän cäa văn hoá trong các phäng thäc và công cä sän xuät, phäng thäc sä häu, các thä chä xã häi, phong täc täp quán, giao tiäp giäa ngäi và ngäi, trong trình đä häc vän và khoa häc kä thuät, trong trình đä sáng täo và thäng thäc văn häc nghä thuät " (Tä đän Bách khoa Viät Nam). Cuäc khäng hoäng văn hoá bät đäu tä sau ngày thäng nhät näm nhà năm 1975, khi mäi ngäi dân thät väng vì nhäng lý täng cao đäp hoà bình, thäng nhät, đäc läp, tä do, hänh phúc, hoà giäi, hoà häp dân täc đã không đäc nhä mong muän.

Chúng Ta Đang Khỏi Ng Hoàng Văn Hóa

Tác Giả: Táng Văn Công

Thứ Hai, 13 Tháng 12 Năm 2010 11:37

Vái đáng lái tán nhanh, tán mánh, tán váng chác lên chá nghĩa xã hái, Nhà nác chuyên chính vô sán đã thác hián cái táo xã hái chá nghĩa toàn đán vá kinh tá, văn hoá, xã hái. Hàng ván cán binh chá đá Sài Gòn cũng phái táp trung cái táo. Cuác xáo đáng quá lán đã xua hàng triáu ngá i, tánháng nhà tá sán dân tác, táu tháng, táu chá, cho đán nháng ngá i dân cày xáa kia bom đán không đáy nái há rái mánh ruáng quá, váy mà nay cũng kéo nhau ùn ùn vát bián. Tiáp theo đó, 2 cuác chián biên giái Tây Nam và phía Bác, thúc đáy nhanh cuác kháng hoáng toàn đán trùm lên đát nác. Các ván kián cáa Đáng cáng sán gái đó là "kháng hoáng kinh tá - xã hái ". Lám phát ba con sá. Cánác nhai bo bo. Truyán táu lâm mái, ca dao mái lan tràn, ông Trán Ta-bit đã sáu tám thành mát táp sách. Xin nhác lái máy câu :

" Tông Đán là chá vua quan.

Nhà thá là chá trung gian nánh thán,

Bác Qua là chá tháng nhán,

Váa hè là chá nhân dân anh hùng."

Và :

" Bác Há chát nhám ngày trùng,

Cho nên con cháu đá khùng đá điên.

Tháng khôn thì đã vát biên ;

Nháng tháng á lái toàn diện vái khủng ".

Các nhà văn đã sám thá lá tâm tá dán vát. Chá Lan Viên nhán ráng niám tin cáa mình là "Bánh vá". Nguyán Đình Thi tháy mình váng nhiáu " Đá bá ". Nhà thá trá Phám thá Xuân Khái viát Mùa xuân nhá Bác đăng trên báo Tián Phong :

" Có mát giá mùa, có tai giá điác.

Thích nghe nánh hát, ghét bá lái trung,

Trán áp đáu tranh, dáp vái khán khá,

Thoái hoá, bê tha khi dân, ná cá gian nan "...

Đái hái 6 cáa Đáng quyát đánh Đái mái, bát đáu là đái mái tá duy và trác hát là đái mái tá duy kinh tá. Sau đó, tuy có nói phái đái mái toàn dián nháng tá năm 1991 đã bá cháng lái sau khi Liên Xô và Đông Âu sáp đá.

Vát qua nháng cám ká cáa nguyên lý kinh tá xã hái chá nghĩa (cháp nhán kinh tá thá tráng ; đá nhiáu thành phán kinh tá cùng tán tái ; thác hián khoán 100 trong nông nghiáp...) nán kinh tá vát qua kháng hoáng, phát trián nhanh chóng. Nhân dân vui máng, phán khái. Nháng do đái mái không đáng bá, cho nên các căn bánh cáa kháng hoáng văn hoá ván âm á không há đát.

Chính trỏi chỏi mỏi i mỏi i, mâu thuỏi n tăng lên, khiỏi n cho khỏi ng hoỏi ng văn hoá bùng phát. Tham những trỏi là "quỏi c nỏi n" đã trỏi thành "ung thỏi ". Lý trỏi ng xỏi hỏi chỏi nghĩa làm bình phong cho "lý trỏi ng kiỏi m tiỏi n ". "Mình vì mỏi i ngỏi i" trỏi thành " trỏi cỏi vì mình ". Niỏi m tin giỏi vỏi . Dân chỏi , trỏi do, công bỏi ng cũng đỏi u giỏi vỏi . Đầy trỏi cỏi a nhân dân là nhỏi ng kỏi hành dân. Mỏi t dân trỏi c trỏi ng có câu châm ngôn cao cỏi " Thỏi ng ngỏi i nhỏi thỏi thỏi ng thân ", nhỏi ng tháng 9 năm 2010, Quỏi t thiỏi n Anh và Viỏi n Gallup xỏi p hỏi ng chỏi sỏi thiỏi n nguyỏi n cỏi a Viỏi t Nam đỏi ng hỏi ng thỏi 138 trên 153 quỏi c gia (vỏi n còn vinh đỏi là đỏi ng trên nỏi c Trung Hoa cỏi a hiỏi n triỏi t Khỏi ng Khỏi t trỏi ng đỏi y lỏi y chỏi nhân làm đỏi u !). Sau vỏi buôn lỏi u, ăn cỏi p cỏi a nhân viên Viỏi t Nam Airlines, ngỏi i Nhỏi t chỏi i rỏi a ngỏi i Viỏi t Nam là "bỏi n đòi bỏi ". Các nhà hàng Singapore trỏi phòng ăn buffet chỏi thông báo bỏi ng tiỏi ng Viỏi t : "Xin lỏi y thỏi c ăn vỏi a đỏi !".

Bỏi n bè Nhỏi t Bỏi n và khách nỏi c ngoài đã trỏi ng chỏi ng kiỏi n nhỏi ng ngỏi i Viỏi t Nam lao vào giành giỏi t, giỏi m đỏi p nhau, gây ra "thỏi m hoỏi hoa Anh đào". Mỏi đây, sau lỏi hỏi i 1000 Thăng Long, khỏi p Hà Nỏi i là nhỏi ng bãi rác khỏi ng lỏi , nhà văn Nguyễn Ngỏi c viỏi t : "Không khác nhau giỏi a cái diêm dúa, phô trỏi ng, nỏi i, xa xỏi , phỏi n cỏi m, cỏi vô cỏi m nỏi a (trỏi c đỏi i lủ miỏi n Trung) cỏi a lỏi hỏi i... vỏi i cái bỏi a bãi xỏi u xa đáng buỏi n ngay sau lỏi hỏi i. Cái này chỏi là tiỏi p trỏi c logic cỏi a cái kia ".

Nhà thỏi Trỏi n Ái Dân viỏi t vỏi sa đoỏi đỏi o đỏi c :

" Thỏi i buỏi i thỏi này là thỏi nào hỏi trỏi i,

Làm xỏi t lỏi p xe, đỏi nhỏi đỏi y đỏi ng sỏi.

Giỏi a phỏi đông, ngỏi i rỏi ch mỏi t ngỏi i.

Khách tàu hỏi a tha hỏi ăn đá.

"...

Chúng Ta Đang Khó ng Ho ng Văn Hóa

Tác Giả: T ng Văn Công

Thứ Hai, 13 Tháng 12 Năm 2010 11:37

"Đ n c c c t cũng là c t r m.

Nông phu ph i mi t tay, ph i ng i ki m tra.

Th i bu i th này là th nào h tr i,

Trò gi a l p phang thầy ; Con n n cha tr c bàn th t "

"...

" X ng trâu bò th x ng li t sĩ.

Trâu bò lên ngôi T qu c ghi công "

Có ng i lo ng vi t : "Vô đ o đ c đang tr thành dân t c tính ". Tháng 9 năm 2010, trong l trao gi i cu c thi "Văn h c tu i 20" thành ph H Chí Minh, nhà văn tr H i Miên đ t gi i 3, đã phát bi u nh sau :

" Chúng ta đang s ng trong m t th i đ i đ v , n i kh ng ho ng nh ng giá tr , nh ng ni m tin va đ p không ng ng, cùng nh ng cách nhìn v xã h i Vi t Nam trong giai đ n nh ng giá tr chu n m c thì đã cũ, còn nh ng giá tr m i thì ch a hình thành. S ng trong giai đ n nh th đôi khi có c m giác không còn đi u gì thiêng liêng, nguyên v n và có c m giác đau đ n. Tôi n ng vào ch đ m c a thoát hi m cho mình ".

Có lẽ đó cũng là tâm trạng của số đông người trẻ tuởi Việt Nam có tri thức, có lòng tri. Những người lãnh đạo xa cuộc sống, lúc nào cũng nói to vẻ lòng tự hào, vẻ phẩm chất anh hùng của dân tộc ta xa xa a rồi t c n l ng nghe, để biết phải làm gì hòng cứu nguy cho phẩm chất Việt Nam.

Tôi sao người Việt Nam sa doạ đến như vậy ? Engels, trong lá thư a cho bạn Tuyên ngôn của đảng cộng sản xuấ t b n b ng ti ng Đ c năm 1883, đã viết :

" Tôi t ng c b n và ch đ o c a b n Tuyên ngôn là: Trong m i th i đ i l ch s , s n xu t kinh t và c c u xã h i - c c u này t t y u ph i do s n xu t kinh t mà ra - c hai cái đó c u thành c s c a l ch s chính tr và l ch s t t ng c a th i đ i y ".

Nhiều người đi m trong Tuyên ngôn, sau đó chính Marx và Engels cho rằng đã l i th i, tuy nhiên cái "t t ng c b n" nói trên v n còn nguyên giá tr , nó cho ta hi u r ng, n n kinh t th t r ng phát tri n đòi h i ph i có m t c c u xã h i t ng ng. Nếu n n kinh t k ho ch hoá t p trung t ng thích v i c c u chính tr chuyên chính vô s n, nhà n c toàn tr , thì n n kinh t th t r ng đòi h i ph i có nhà n c pháp quy n (v i tam quy n phân l p ch không ph i quy n l c th ng nh t, phân công ba quy n, d i s l nh đ o c a Đ ng), ph i xây d ng xã h i công dân, th c hi n t do, dân ch , nhân quy n.

Do c gi nh ng đ i u phi lý, c tìm đ ng đ i "ch a t ng có ti n l " mà l p tr thông minh, có h c, nh n ra nh ng đ i u nhà c m quy n cho r ng thiêng liêng cao c , khi đ t vào th c t cu c s ng s hi n ra là gi d i. Giáo s T ng Lai ch m i nói t i cái gi d i " th c p ", ch ch a ph i cái g c, m đ c a m i th gi d i. Đó là :

- Nói chúng ta kiên trì ch nghĩa xã h i, nh ng ai cũng th y ch nghĩa t b n hoang dã đang l l , ngang nhiên.

- Nói giai c p công nhân lãnh đ o cách m ng, nh ng chính ng i công nhân cũng không th tin đ c, b i vì h nh n r t rõ thân ph n mình, đi tìm n i xin đ c v i c làm đã khó, khi có v i c làm r i thì nh n đ ng l ng ch t đối, mu n đình công đ đòi h i quy n l i thì không th y m t t ch c đ tin c y đ mà g i g m, t t ch c đình công b coi là b t h p pháp !

- Nói đáng viên là nháng ngái lo trác thiên há và vui sau thiên há, nháng sá trác mát nhân dân là há vui trong nhà cháa đá, còn vui tháu đám á các nhà hàng bia ôm.

Có ángái nói vá cái giá đái "gác" sâu sác nhát là nhà văn Nguyán Khái, đáng viên 60 tuái đáng, nhà văn đác Giái tháng Há Chí Minh đát đáu, trong tùy bút chính trá cuái cùng " Đi tìm cái tôi đã mát " :

" Và nói đái, nói đái hián nhiên, không cán che đáy. Ván biát nói đái nhá thá sá không thay đái đác gì, vì không mát ai tin, nháng ván cá nói. Nói đá thá chuyán, nói vá dân chá và tá do, vá táp trung và dân chá, vá nhân dân là ngái làm chá cáa đát nác còn ngái cám quyán chá là nô bác cáa nhân dân. Rái nói vá cán kiám liám chính, chí công vô tá, vá lý táng và cá quyát tâm đáa đát nác đi lên chá nghĩa cáng sán. Nói đái lem lám, nói đái lì lám, nói không biát xáu há, không biát run sá, vì ngái nghe không có thói quen hái ái, không có thói quen áu giá các ái giái thích và ái háa đá kiám tra. Hoác giá hái ái và kiám tra là không đác phép, là tái ká, đá gáp tai hoá, nên không hái gì cũng là mát phép giá mình ".

Làm gì đá không còn nháng cái giá đái mà nhà văn Nguyán Khái đã nhán ra ?

II. KHÔNG PHái Láng Cáng Mà Là Đát

Ý THác Há TRÙM LÊN VĂN HOÁ.

Ông Trán Tráng Tân, nguyên Tráng ban tuyên giáo trung áng, ngày 8 - 10 - 2010, có bài viát trên Tuán Viát Nam : " Đánh nghĩa văn hoá trong dá tháo Cáng lĩnh áng cáng ". Ông nhác ái Nghá quyát 5 cáa Ban cháp hành Trung áng Đáng, Khoá 8, ngày 16-7-1998 đánh nghĩa nán văn hoá tiên tián đám đá bán sác dân tác có nái dung :

" Tiên tián là yêu nác và tián bá mà nái dung cát lõi là đác áp dân tác và chá nghĩa xã hái theo

chỏi nghĩa Marx - Lenin, tỏi tỏi ng Hỏi Chí Minh, nhỏi mỏi cỏi tiêu tỏi tỏi vì con ngỏiỏi, vì hỏi nhỏi phúc và phát triển phong phú, tỏi do toàn diỏi nỏi a con ngỏiỏi trong mỏi quan hỏi hài hoà gỏi a cá nhân và công đỏi ng, gỏi a xã hỏi i và tỏi nhiên. Tiên tỏi nỏi không chỏi vỏi nỏi dung tỏi tỏi ng mà cỏi trong hình thỏi cỏi biỏi uỏi nỏi, trong các phỏi ng tỏi nỏi chuyỏi nỏi iỏi nỏi dung."

" Bỏi nỏi cỏi dân tỏi cỏi bao gỏi mỏi nhỏi ng giá trị bỏi nỏi vỏi ng, nhỏi ng tinh hoa cỏi a cỏi ng đỏi ng các dân tỏi cỏi Viỏi t Nam đỏi cỏi vun đỏi pỏi qua lỏi chỏi sỏi ngàn năm đỏi uỏi tranh đỏi ng nỏi cỏi và gỏi nỏi cỏi. "

Ông Trỏi nỏi Trỏi ng Tân cho rỏi ng "Nỏi nỏi văn hoá Viỏi t Nam tỏi thỏi iỏi nào cũng có tính tiên tỏi nỏi và bỏi nỏi sỏi cỏi dân tỏi cỏi cỏi a thỏi iỏi y, không phỏi iỏi đỏi nỏi văn hoá xã hỏi iỏi chỏi nghĩa mỏi iỏi mang tính tiên tỏi nỏi và bỏi nỏi sỏi cỏi dân tỏi cỏi".

Ông đỏi nghỏi gỏi iỏi tên là "Nỏi nỏi văn hoá Viỏi t Nam vì đỏi cỏi lỏi pỏi tỏi do hỏi nhỏi phúc, vì hoà bình hỏi uỏi nghỏi." Tôi hiỏi uỏi ý ông Trỏi nỏi Trỏi ng Tân và đỏi ng tình vỏi iỏi ông nhỏi uỏi điỏi mỏi. Nhỏi ng vỏi nỏi đỏi không gỏi nỏi đỏi nỏi nhỏi ông nghỏi.

Năm 1943, ông Trỏi ng Chinh viỏi t Đỏi cỏi ng văn hoá Viỏi t Nam, đỏi a ra nỏi dung Dân tỏi cỏi, Khoa hỏi cỏi, Đỏi iỏi chúng đỏi a theo Mao Trỏi chỏi Đông thỏi iỏi Diên An, đỏi cao văn hoá công nông, tỏi cỏi là văn hoá phỏi iỏi có tính giai cỏi pỏi. Sau cách mỏi ng Tháng Tám, Nguyỏi nỏi Hỏi uỏi Đàng và Nguyỏi nỏi Đình Thi viỏi t chung quyỏi nỏi Mỏi tỏi nỏi văn hoá mỏi iỏi tuy đỏi a vào Đỏi cỏi ng văn hoá cỏi a Trỏi ng Chinh, nhỏi ng đỏi nỏi gỏi iỏi không quá nỏi ng ý thỏi cỏi hỏi :

"...Nhà tỏi mỏi iỏi, cách ăn mỏi cỏi mỏi iỏi sỏi sỏi a đỏi iỏi cho gỏi nỏi đỏi và hỏi pỏi vỏi sinh mà không mỏi tỏi vỏi đỏi pỏi riêng cỏi a dân tỏi cỏi ; Ngón ngỏi mỏi iỏi, cỏi chỏi mỏi iỏi sỏi biỏi uỏi lỏi mỏi tỏi tinh thỏi nỏi tỏi cỏi ng và trỏi ng bình đỏi ng, tỏi do mà không kém vỏi thanh nhỏi ; Xã giao mỏi iỏi sỏi gỏi nỏi đỏi hỏi nỏi, thành thỏi cỏi hỏi nỏi ; Lỏi nghi mỏi iỏi trong nhà hay ngoài xã hỏi iỏi cũng sỏi trang nghiêm hỏi nỏi, sỏi sỏi hỏi nỏi, mỏi nhỏi mỏi hỏi nỏi, có ý nghĩa hỏi nỏi và hỏi pỏi vỏi iỏi đỏi uỏi kiỏi nỏi sinh hoỏi tỏi mỏi iỏi hỏi nỏi "...

Nỏi dung Nỏi nỏi văn hoá mỏi iỏi tuy do hai nhà lãnh đỏi oỏi văn hoá thỏi iỏi yỏi tỏi ra, nhỏi ng không đỏi cỏi coi là tỏi ng nói chính thỏi cỏi cỏi a Đỏi ng và nó chỏi a thỏi cỏi hiỏi nỏi đỏi cỏi bao nhiêu tỏi tỏi ng sủng kháng chíỏi nỏi đỏi nỏi.

Năm 1948, tởi Đởi hỏ Văn hoá toàn quỏ cỏn thỏ 2, thành lỏp Hỏ Văn hoá củ u quỏ c Viỏt Nam, ông Trỏng Chinh đã đởc bài diỏn văn có tỏa đở " Chỏ nghĩa Marx và vỏn đở văn hoá Viỏt Nam " đở tỏ yêu củ u chính trỏ bao trùm lên nỏn văn hoá.

Tỏ năm 1950 trỏ đỏ nhỏ ng nguyên lý văn hoá vô sỏn đỏn đỏn chỉ phỏi nỏn văn hoá Viỏt Nam. Theo hai quyỏn hỏi ký củ a nhà văn Võ Văn Trỏc (Chuyỏn làng ngày ỏy và Cỏng rêu đỏỏi đỏy ao) thì ỏ Nghỏ An quê ông, ngỏỏi ta phá đình chùa, tỏp thỏ hoá củ mỏ mỏ ông bà, sỏa đỏi phong tỏ cỏp quán bỏ coi là hỏ lỏu. ỏ các vùng khác chỏ a ai viỏt ra, nhỏ ng nói chung cũng na ná nhỏ vỏy. Đỏn sau 1975, nhỏ ng ngỏỏi lãnh đỏo văn hoá ỏ Thỏ a Thiên Huỏ còn dùng nỏi cung củ đô Huỏ làm kho giỏy và cho phá bỏ Đản Nam Giao khiỏn lòng dân bỏ c xúc có nhiỏ u câu ca dao phỏn đỏi.

Sau Đỏi mỏi, vỏi chỏ trỏỏ ng khôi phỏc củ chỏ thỏ trỏỏ ng, chỏp nhỏn nhiỏ u thành phỏn kinh tỏ, đỏc biỏt là kinh tỏ tỏ nhân đã đỏa nỏn kinh tỏ thoát khỏi khỏ ng hoỏi ng và phát triỏn vỏỏt bỏ c. Tuy nhiên tỏ do kinh tỏ làm cho nỏn chính trỏ chỏ m đỏi mỏi ngày càng bỏ c lỏ nhỏ ng bỏ t củ p kéo theo nhỏ ng bỏ t củ p vỏ văn hoá, giáo đỏc...

Năm 1992, nhà nghiên củ u Nguyỏn Kiỏn Giang, trong bài "Nhỏn nhỏn thỏ c trỏ ng văn hoá Viỏt Nam hiỏn nay" đã viỏt :

" Cuỏi cùng, còn mỏt đỏc trỏ ng hỏ t sỏ c quan trỏ ng nỏ a củ a khỏ ng hoỏi ng văn hoá ỏ nỏỏ c ta hiỏn nay (nói là cuỏi cùng, nhỏ ng vỏ ý nghĩa lỏi đỏ ng hàng đỏu). Đỏ là sỏ hoà lỏn văn hoá và chính trỏ, trong đỏ chính trỏ vỏ a trỏ c tiỏp quyỏt đỏ nh văn hoá, vỏ a bao trùm lên củ văn hoá. Trong các xã hỏi công dân, chính trỏ chỏ là mỏt lĩnh vỏ c củ a đỏi sỏ ng xã hỏi, chỏ tác đỏ ng đỏn các quan hỏ giỏ a nhà nỏỏ c và ngỏỏi dân. Các lĩnh vỏ c củ a đỏi sỏ ng xã hỏi cũng chỏ u ỏ nh hỏỏ ng củ a chính trỏ đỏn mỏt mỏc đỏ nào đỏ, và đỏn lỏỏt chúng, lỏi tác đỏ ng ngỏỏ c lỏi đỏi vỏi chính trỏ, nhỏ ng mỏi lĩnh vỏ c lỏi có tính đỏ c lỏp riẻng. Đỏc biỏt văn hoá là lĩnh vỏ c có tính đỏ c lỏp cao hỏn củ. Nhỏ ng trong xã hỏi nỏỏ c ta, văn hoá phỏ thuỏ c hoàn toàn, hoỏ c gỏn nhỏ hoàn toàn vào chính trỏ. Nói nhỏ vỏy có nghĩa là khỏ ng hoỏi ng văn hoá không tách rỏi khỏi đỏi sỏ ng chính trỏ củ a xã hỏi. Chúng tôi không bàn tỏi tỏt củ nhỏ ng vỏn đỏ có liên quan tỏi mỏi quan hỏ này, mà chỏ nêu bỏt lên mỏt đỏi m : Hỏ tỏ tỏỏ ng chính trỏ củ a Đỏ ng Cỏng sỏn tỏ lâu đã đỏỏ c nhiỏ u ngỏỏi coi là giá trỏ chính thỏ ng củ a mình, nó đỏm nhỏn vai trò "chỏ t kỏ t đính " xã hỏi, thỏ ng nhỏt xã hỏi trong mỏt thỏi gian tỏỏ ng đỏi dài, nhỏt là trong củ c khỏng chiỏn chỏ ng ngoỏi xâm, hỏ tỏ tỏỏ ng đỏ cũng đang khỏ ng hoỏi ng sỏu sỏ c trỏỏ c nhỏ ng chuyỏn biỏn sỏu sỏ c củ a xã hỏi".

Thỏi c trỏi ng văn hoá Viỏi t Nam theo nhỏi n xét cỏi a Nguyỏi n Kiỏi n Giang 18 năm trỏi c đã không thay đỏi đáng kỏi, bỏi i đỏi nh nghĩa tỏi Nghỏi quyỏi t 5, cũng nhỏi cách lãnh đỏi o văn hoá mà ông Trỏi n Trỏi ng Tân nhỏi c lỏi i vỏi ý không đỏi ng tình, vỏi n không đỏi c thay đỏi.

Vỏi y nhỏi n văn hoá xã hỏi i chỏi nghĩa có nhỏi ng đỏi c đỏi m gì khiỏi n cho nó không tỏi ng thích vỏi i cuỏi c sỏi ng cỏi a mỏi t xã hỏi i đỏi i mỏi i và hỏi i nhỏi p quỏi c tỏi ?

1 - Đỏi t ý thỏi c hỏi lên trên đỏi o đỏi c truyỏi n thỏi ng dân tỏi c.

Có lỏi đỏi u này bỏi t nguỏi n tỏi sỏi vỏi n đỏi ng "lý luỏi n kinh đỏi n". Trong Tuyên ngôn Đỏi ng cỏi ng sỏi n, trỏi lỏi i câu hỏi i vì sao chỏi nghĩa cỏi ng sỏi n xoá bỏi tôn giáo và đỏi o đỏi c cũ, Marx và Engels viỏi t : "Cách mỏi ng xã hỏi i chỏi nghĩa là sỏi đỏi n tuyỏi t triỏi t đỏi nhỏi t vỏi i chỏi đỏi sỏi hỏi u cỏi truyỏi n ; không có gì đáng lỏi y làm lỏi khi thỏi y rỏi ng trong tiỏi n trình phát triỏi n cỏi a nó, nó đỏi n tuyỏi t mỏi t cách triỏi t đỏi nhỏi t vỏi i nhỏi ng tỏi tỏi ng cỏi truyỏi n" (Nhà XBST, 1974, trang 78). Chỏi tỏi ch Hỏi Chí Minh nói : "Gia đĩnh to (cỏi nỏi c) và gia đĩnh nhỏi : Cái nào nỏi ng ? Cái nào nhỏi ? Ngỏi i cách mỏi ng chỏi n gia đĩnh to." (HCM, Tuyỏi n tỏi p, Tỏi p 4, trang 389).

Trỏi c khi tiỏi n hành mỏi t đỏi t "hành đỏi ng cách mỏi ng", các cán bỏi Đỏi ng và các đoàn thỏi tiỏi n hành công tác tuyên truyỏi n giáo đỏi c làm cho nhân dân tin rỏi ng: thỏi c hiỏi n thỏi ng lỏi i nhiỏi m vỏi cách mỏi ng, bỏi o vỏi lỏi i ích cỏi a giai cỏi p là đỏi o đỏi c thiêng liêng cao cỏi nhỏi t, tình cỏi m gia đĩnh, thỏi m chí là tình mỏi u tỏi, phỏi tỏi đỏi u phỏi i đỏi t xuỏi ng đỏi i.

Đó là nguyên nhân xỏi y ra con tỏi cha, vỏi tỏi chỏi ng trong cỏi i cách ruỏi ng đỏi t và cỏi i tỏi o công thỏi ng nghiỏi p. Khuyỏi n khích viỏi c "tỏi " nhỏi thỏi chỏi ng nhỏi ng trái luân thỏi ng, mà sau này còn đỏi c biỏi t là do quá khiỏi p sỏi, muỏi n tăng công vỏi i chỏi đỏi, hỏi bỏi a chuyỏi n vu khỏi ng ngỏi i ruỏi t thỏi t cỏi a mình. Nói đỏi i tỏi trỏi ng hỏi p này đỏi ng nghĩa vỏi i tỏi i ác.

Nhiỏi u tác phỏi m văn hỏi c cũng thỏi hiỏi n quan đỏi m đó.

Kỏi ch bỏi n vỏi Lê văn Tám đỏi t kho xẵng miêu tỏi Lê văn Tám lân la cỏi u thân vỏi i lính gác kho, đỏi n dà đỏi c hỏi tin yêu coi nhỏi con em. Lỏi i đỏi ng sỏi tin cỏi y cỏi a các chú lính, Tám đỏi dằng xâm nhỏi p đỏi t kho xẵng. Gỏi n đây, bỏi phim truyỏi n hình Cuỏi ng phong có chỏi đỏi chỏi ng tỏi i phỏi m buồn

ma túy. Trong phim, công an đã giác ngộ cô Phỏi Ng nhỏi n thỏi c đỏi c viỏi c buôn ma túy là tỏi ác, sau đó giao cho cô nhỏi m vỏi theo dõi, gài bỏi y ngỏi i bỏi n đỏi ng hỏi ng muỏi n giúp đỏi cô có tiỏi n giúp mỏi bỏi ng viỏi c buôn ma túy, và theo dõi tỏi giác ngộ i tình rỏi t yêu cô là mỏi tay buôn ma túy.

Đỏi tỏi n tỏi i trong mỏi t chỏi đỏi đỏi t ý thỏi c hỏi lên trên đỏi o đỏi c truyỏi n thỏi ng, ngỏi i ta phỏi i khai man lý lỏi ch, mang cái mỏi t nỏi "lỏi p trỏi ng giai cỏi p" đỏi che giỏi u suy nghĩ thỏi c.

2 - Văn hoá xã hỏi i chỏi nghĩa đỏi t chỏi nghĩa Marx- Lenin thành chân lý đỏi c tôn. Tỏi do tỏi tỏi ng chỏi đỏi c phép trong vùng soi chiỏi u cỏi a quan đỏi m Marx -Lenin. Mỏi i tỏi tỏi ng khác vỏi i nó đỏi u là thù đỏi ch. Phân biỏi t ranh giỏi i tỏi tỏi ng thù đỏi ch rỏi t khó, do vỏi y mà nhỏi u y viên Bỏi chính trỏi cỏi a Đỏi ng cỏi ng sỏi n Liên Xô, Trung Quỏi c lỏi n lỏi t bỏi trỏi thành kỏi thù cỏi a cách mỏi ng và bỏi giỏi t. Nhỏi u đỏi ng viên cỏi ng sỏi n cỏi p cao i Viỏi t Nam bỏi quy là "bỏi n chỏi ng Đỏi ng", bỏi tù tỏi i cũng chỏi vì có mỏi y ý kiỏi n khác Nghỏi quyỏi t cỏi a Đỏi ng. Đó là nguyên nhân khiỏi n nhỏi u đỏi ng viên cán bỏi không dám nói thỏi t ý mình, nghĩ mỏi t đảng nói mỏi t nỏi o, báo cáo láo... Ông Hoàng Minh, chỏi tỏi ch Công đoàn quỏi n 11, mỏi t đỏi ng viên có công thỏi i chỏi ng Mỏi, luôn luôn đỏi c đánh giá "4 tỏi t", bỏi ng bỏi phát hiỏi n trỏi c khi tham gia cách mỏi ng ông có theo đỏi o Hỏi i mà không khai trong lý lỏi ch. Ông bỏi đỏi i ra khỏi i Đỏi ng và cho vỏi hỏi u.

Đỏi c tôn tỏi tỏi ng rỏi t trái vỏi i văn hoá truyỏi n thỏi ng Viỏi t Nam, luôn luôn rỏi ng mỏi đỏi i vỏi i mỏi i tỏi tỏi ng, tôn giáo. Phỏi t giáo, Lão giáo, Nho giáo đỏi c ngỏi i Viỏi t Nam đón nhỏi n, hỏi p lỏi u, hoà đỏi ng, biỏi n nhỏi ng đỏi u tích cỏi c trỏi thành yỏi u tỏi bỏi n sỏi c văn hoá dân tỏi c. Ngỏi i Viỏi t gỏi i là "tam giáo đỏi ng nguyên". Đỏi o Cao Đài còn thoáng hỏi n, thỏi tỏi cỏi danh nhân văn hoá thỏi giỏi i.

Chỏi nghĩa đỏi c tôn tỏi tỏi ng gây ra tỏi giáo đỏi u nghiêm trỏi ng và làm cho con ngỏi i trỏi thành thỏi đỏi ng, i lỏi i, thiỏi u sáng tỏi o. Đó là nguyên nhân đỏi a tỏi i chỏi trỏi ng "chỏi ng tỏi diỏi n biỏi n", cỏi n trỏi sỏi đỏi i mỏi i cỏi a Đỏi ng, kéo theo sỏi trỏi trỏi cỏi a nhỏi u ngành, giáo đỏi c, văn hỏi c, nghỏi thuỏi t...

3 - Văn hoá xã hỏi i chỏi nghĩa đỏi cao tuyỏi t đỏi i chỏi nghĩa tỏi p thỏi, đỏi ng nhỏi t chỏi nghĩa cá nhân vỏi i chỏi nghĩa vỏi kỏi và triỏi t đỏi xoá bỏi.

Bỏi o vỏi lỏi i ích cá nhân bỏi coi là vỏi kỏi, là xỏi u, cho nên nguyỏi n vỏi ng đỏi c hỏi ng thỏi lỏi i ích chính đáng cỏi a cá nhân mình cũng luôn phỏi i che giỏi u. Con ngỏi i phỏi i sỏi ng hai mỏi t, bên ngoài thì ca ngỏi i tỏi p thỏi, bên trong thì toan tính cho riêng mình.

Các quyín con ngó i đ u là quyín c a t p th ch không ph i c a cá nhân. Quyín t do báo chí là quyín c a đoàn th đ c ra báo. Quyín h i h p là quyín c a các đoàn th đã đ c cho phép thành l p và ch u s lãnh đ o tuy t đ i c a Đ ng. Các đoàn th ch đ xã h i ch nghĩa không ph i là t ch c dân s , phi chính ph (NGO) mà là t ch c chính tr , nh ng cánh tay n i dài c a Đ ng. Các đoàn th này có ch c năng t ch c nh ng phong trào th c hi n nh quy t c a Đ ng, nh phong trào thi đua t p th , phong trào xây đ ng khu ph văn hoá ; phong trào d y t t, h c t t... Nh ng phong trào này là ngu n s n xu t ra nh ng báo cáo láo, tô v nh ng đ i n hình theo kh u v c p trên. Th i bao c p, th t ng Ph m văn Đ ng thăm tr i l n h p tác xã, đã th c m c mà không đ c gi i thích : "T i sao l n cùng m t chu ng mà c n nhau quá d d i ?" (Hoá ra ch vì ông ch nhi m h p tác xã m n l n c a ng i nuôi cá th b thêm vào chu ng l n t p th đ báo cáo láo v i th t ng).

Nguyên t c "t p th lãnh đ o, cá nhân ph trách " làm cho m i sai l m, th t thoát không th quy trách nhi m cho ai. N n h i h p lu bù chính là con đ c a nguyên t c "trách nhi m t p th ", vì c n ph i h p đ có quy t ngh c a t p th , mai sau h h i không ai b k lu t ho c ph i ra toà. V Vinashin không th tìm ra ng i ch u trách nhi m chính là m t ví d c a c ch "trách nhi m t p th ". H i h p lu bù đã tr thành m t y u t văn hoá xã h i ch nghĩa.

Có l cũng là do "trách nhi m t p th " mà không có m t cá nhân nào trong nh ng ng i lãnh đ o Vi t Nam ch u đ ng tên tr l i th công dân. Trong h i ký Nh L i, nhà th Đào Xuân Quý có ghi l i m t th c m c : Tr c Đ i h i Nhà văn l n th 4, năm 1989, ông có g i th xin ý ki n ông C v n Trung ng Đ ng Võ Chí Công v tình hình các nhà văn có quan đ i m trái nhau r t nghiêm tr ng. Ông Quý mong ngóng mãi mà không đ c ông C v n tr l i ! M y năm nay², hi n t ng không tr l i đã tr thành chuy n th ng ngày : Các v đ i công th n c a ch đ và có tu i tác đáng cha chú các nhà lãnh đ o đ ng quy n nh Võ Nguyên Giáp, Võ Văn K i t, Nguy n Tr ng Vĩnh, Đ ng Sĩ Nguyên... g i nhi u th cho B chính tr , Qu c h i, Chính ph đ u không đ c tr l i. Các ki n ngh c a hàng ngàn trí th c cũng không đ c tr l i!

" Không tr l i " là m t y u t văn hoá xã h i ch nghĩa ?

Trong n n văn hoá truy n th ng ông bà ta có câu "Nhi u s i không ai đóng c a chùa" ph i ch ng đó là l i răn dành cho nh ng con cháu hôm nay còn tôn th ch nghĩa t p th ? "S phát tri n t do c a m i ng i là đ i u ki n đ phát tri n t do c a m i ng i", tuyên ngôn y c a Marx, Engels t năm 1848 đã không thành hi n th c trong các ch đ xã h i ch nghĩa khoa h c do hai ông sáng l p !

4 - Đá cao nghá thuát vá nhân sinh, nháng cuái cùng chá nghĩa hián thác xã hái chá nghĩa tám tháng hoá văn hác, nghá thuát, khuyán khích văn hác nghá thuát minh hoá chính trá.

Cùng thái vái K. Marx, nhà văn Dostoïevski cáa Nga cho ráng "Cái đáp cáu rái thá giái" và "Không có mát tác phám chân chính nào lái không vá nhân sinh". Trong chá đá xã hái chá nghĩa, nháng tác phám có tính nhân văn, bênh vác các quyán con ngá i đáu bá cám đoán, nhá Bác sĩ Jivago cáa Boris Pasternak á Liên Xô ; Con nai đen cáa Nguyán Đình Thi, Nái buán chián tranh cáa Báo Ninh, Vá Kinh Bác cáa Hoàng Cám... Tác phám hay nhát phái là tác phám phác vá káp thái cho chính trá. Tá Háu gái tiáu thuyát Hòn Đát cáa Anh Đác là "hòn ngác", mác dù vá nghá thuát rát non kém. Cũng theo Tá Háu, quyán tiáu thuyát hay nhát mián Bác là Cái sân gách cáa Đào Vũ ca ngá i cuác sáng á háp tác xã nông nghiáp (sá thát là các háp tác xã đang làm cho năng suát lúa sút giám, khián nháng ngá i trung thác nhá ông Kim Ngác tìm cách khoán chui đá cáu nông dân !).

Năm 1967, tôi đán tánh Quáng Ninh, đá cá nghe câu chuyán vá "ông Các Mác cáa tánh ta". Trong cuác trián lãm hái hoá cáa tánh, ông áy viên Ban tháng vá tánh áy, Tráng ban Tuyên giáo đán xem và đáng lái trá c bác tranh vá mát cây cá thá, đã có ý kián chá đáo : "Tác giá này cháa quán triát quan điám láp tráng cáa ngá i thá má ! Chúng ta đang thiáu gácháng lò. Náu tráng ra toàn nháng cây có thân uán éo nhá trong bác tranh này thì láy đâu ra gácháng lò đá khai thác than?" !

Ká sao cho hát nháng chuyán cá i ra ná c mát ! Chính vì thá mà lúc cuái đái, nhà văn quân đái Nguyán Minh Châu đã viát " Ai đáu cho nán văn hác minh hoá ". Nháng đán nay nán văn hác áy ván còn đá c khuyán khích.

Tháa ông Trán Tráng Tân, vì nháng đáu ká trên tôi xin tá đáng tình vái ông vá đáng đáa nái dung văn hoá vào Cáng lĩnh : "Xây đáng và phát trián nán văn hoá Viát Nam vì Đác láp, Tá do, Hánh phúc, vì hoà bình háu nghá." Vá cách đán giái nái dung này, tôi cũng cá bán đáng ý vái ông và có vài suy nghĩ thêm xin sá đá cáp á các bài sau.

III. VÌ SAO HỎI C ĐỎ ĐỎ C HỎI CHÍ MINH

MÀ KHÔNG THỂ LÀM THEO ?

Các nhà lãnh đạo của Đảng đưa ra yêu cầu mọi người ngay cả tình trạng cán bộ đảng viên thoái hóa, biến chất, nhưng có lẽ chưa thấy nguyên nhân chính là do không đưa mọi người toàn diện, kinh tế, chính trị, văn hóa, giáo dục, xã hội. Họ có thấy, nhưng lại sợ đưa mọi người toàn diện thì gây mất ổn định, đe dọa quyền lãnh đạo của Đảng. Chúng tôi tin rằng đưa mọi người toàn diện sẽ đưa tới phát triển hài hòa, xã hội lành mạnh, thế cho Đảng và Nhà nước trong sạch và đó chính là cách sẽ tìm lại được niềm tin của nhân dân, tăng thêm sức mạnh cho Đảng.

Bởi chính trực tiếp phát động các nhân viên hỏi và làm theo từng người đưa ra hỏi Chí Minh với mục đích duy lợi tiêu cực, tham nhũng, làm trong sạch đưa người Đảng và cán bộ công chức, khôi phục đưa ra xã hội. Dù theo Báo cáo chính trị đưa ra 11 nhận định : "Cuộc vận động Học tập và làm theo từng người đưa ra hỏi Chí Minh chưa thực sự đi vào chiều sâu, mất số người còn có biểu hiện hình thức ". Nhận định này đúng, nhưng chưa đủ. Chúng ta có thể kể hàng loạt tên tuổi nhưng cán bộ tốt cả các cấp, không chỉ là người hỏi mà còn là người đưa ra trên bậc giảng viên đưa ra hỏi Chí Minh, nhưng họ lại vì phạm ngay những điều chính họ đưa ra rao giảng, họ tham nhũng lợi nhuận, nhận hối lộ to lớn, chiếm đoạt tài sản của người khác... Chưa cần gì danh sách những người phạm luật gần đây thôi đã cho thấy mức độ nghiêm trọng của sự sa sút về tư tưởng đưa ra hỏi trong cán bộ trung, cao cấp : Ủy viên Trung ương Đảng, bí thư Tỉnh ủy Ninh Bình bị kỷ luật vì sa sút phạm chức vụ đưa ra hỏi, lại sang ; Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy Trà Vinh bị kỷ luật vì vi phạm pháp luật về nhà, đất ; Thành phố Hà Nội có 282 đảng viên bị kỷ luật, trong đó có lãnh đạo Tổng công ty Điện tử - Phát triển nhà, 5 lãnh đạo cấp Sở ; 3 lãnh đạo thành phố Sơn Tây, 91 đảng viên phạm pháp. Phó bí thư Tỉnh ủy kiêm Chủ tịch thành phố Hà Giang có lợi ích sang sa đoạ, được cấp nh báo mà không sang. Bí thư, hai phó bí thư, một ủy viên Thường vụ tỉnh ủy Cà Mau, Bí thư tỉnh ủy Tỉnh ủy Tiền Giang, Phó bí thư Tỉnh ủy Thái Bình đưa ra "thực hiện quy trình xử lý kỷ luật". Đưa ra biết có các vị lãnh đạo ngành tuyên huấn như ủy viên Trung ương Đảng, Tổng giám đốc Đài Truyền Hình Việt Nam ; Giám đốc Học viện chính trị - Hành chính quốc gia Học Chí Minh cũng phạm " thực hiện quy trình xử lý kỷ luật ". Còn cấp cấp sao ? Có thể nói, đâu cũng có tham nhũng, có người đã bị phát hiện và nhưng người còn lại có thể chỉ vì " chưa bắt đầu " ! Chỉ một xã An Ninh đã có đến 60 đảng viên bị kỷ luật vì ăn

xén, ăn bät tiän cäu täng näi nghèo thì có thä đoán đä c tình träng chung vä đäo đäc ä các đäa phäng khác trong cä nä c.

Täi häi träng Quäc häi, ngày 1 tháng 11 năm 2010, đäi biäu Lê Văn Công phát biäu ngän, nhäng có giá trä täng kät : "Cuäc vän đäng häc täp và làm theo täm gäng đäo đäc Hä Chí Minh đã đä c triän khai 4 năm trên phäm vi cä nä c, nhäng kät quä làm theo läi Bäc chäa đä c nhiäu, trái läi có mät sä vän đä bäc xúc nhä chäy chäc, chäy quyän, tham nhäng, lãng phí, tä läi, đäo đäc xuäng cäp trong mät bä phän cán bä công chäc ngày càng có biäu hiän tinh vi, phäc täp". Ngày 30 tháng 11 -2010 täi Häi nghä täng kät công tác phòng, chäng tham nhäng, ông Träng Vĩnh Träng Phó thä täng, thay mät Ban chä đäo công tác này báo cáo: "Tham nhäng vän còn nghiêm träng và diän biän phäc täp, diän ra ä nhiäu lĩnh väc, nhiäu ngành, nhiäu cäp..."

Vì sao nhiäu län häc đi häc läi đäo đäc Hä Chí Minh mà sä đông cán bä đäng viên vän không thäc hiän đä c ? Nhäng ngäng i đät trän niäm tin vào cuäc vän đäng häc täp và làm theo täm gäng đäo đäc Hä Chí Minh chäa näm đä c nhäng kiän thäc vä khoa häc giáo däc.

Khoa häc giáo däc đã kät luän : Viäc giáo däc đäo đäc không giäng nhä giáo däc kiän thäc. Sau khi häc Luät giao thông, ngäng i đi đäng có thä vän đäng đä c. Nhäng kä thiäu đäo đäc häc xong bài đäo đäc, hän vän tiäp täc säng vô đäo đäc. Vän đä này đã đä c nhän loäi tranh cãi tä 2500 năm trä c. Socrates và Platon là nhäng ngäng i đäu tiên đäng nhät sä hiäu biät väi đäo đäc. Các ông cho räng ngäng i ta làm điäu vô đäo đäc là do không hiäu biät điäu đó là xäu, näu đä c däy bäo nhäng điäu nào đó là vô đäo đäc, là xäu thì hä sä không làm. Aristotle säm phát hiän ý kiän đó không chính xác. Nhà giáo däc Mä đäu thä kä 20 John Dewey cho räng, hiäu biät lý thuyät vä mìn cäa tên träm kät sät có thä giäng hät nhä hiäu biät cäa mät nhà hoá häc, nhäng hai bên hoàn toàn khác nhau vä mäc đích thói quen, tính cách, đäo đäc, cho nên tên träm dùng hiäu biät vä mìn là đä phá cho đä c chiäc kät sät, läy träm cäa cäi.

Triät gia län cäa Đäc ä thä kä 18, Emmanuel Kant cho räng, lý trí đã là sä hoàn chänh, không cän näi tiäp hành đäng. Lý trí là trung tâm chä bäo cho con ngäng i biät phäi làm gì, mä ä c gì. Lý trí có khä năng sinh ra träc giác đäo đäc, cung cäp đäng cä cho đäo đäc. Ông đã bäng ngäng i đäi sau chäm biäm bäng mät câu chäi chä : " Vä mät đäo đäc, thä kä 19 đã không do Kant quän lý mà do thói đäo đäc giä quän lý." (Đäi läi chä Kant là tên cäa ông väi chä Cant có nghĩa là thói đäo đäc giä).

Nhiäu nhà giáo däc cho räng phäi cân bäng viäc bäi däng lý trí và tình cäm, khi tình cäm än

đänh có khi còn quan träng hän lý trí. Nhà giáo đäc J. Donald Walters viät : "Mät mái träng yên tĩnh, mät không khí gia đänh, và mät nän giáo đäc täp trung vào viäc nuôi däng trä đät đän đä träng thành vä cäm xúc sä giúp trä đä dàng äng phó väi sä tiêu cäc trong bän thân cäa trä."

Khoa giáo đäc häc cho biät, tính cách cäa mät ngä i liên quan đän đäo đäc cäa ngä i đó và tính cách cäa con ngä i hình thành rät säm, tä sä däy đä, sä nêu gäng cäa cha mä, gia đänh, sä giáo đäc cäa nhà träng và änh häng cäa môi träng xã häi.

Phân tích nhäng lý luän vä đäo đäc, nhà giáo đäc John Dewey trong tác phäm Dân chä và Giáo đäc đã nêu ra 4 näi dung, xin đä cä tóm tät 15 trang sách cäa ông nhä sau :

1 - Cái bên trong và cái bên ngoài : Näu ta cho räng ông A là ngä i có đäo đäc, liäm khiät, còn viäc ông väi häi lä chäng liên quan gäi đän cái nän đäo đäc vän có cäa ông. Nhän đänh nhä väy là tách räi cái tinh thän ä bên trong và hành vi äng xä bên ngoài. Thäc ra ông A đó mang mät nä đäo đäc đä che đäy cái bên trong thäi nát vô đäo đäc. Tinh thän, cái bên trong cäa con ngä i và hành vi äng xä cäa ngä i đó là thäng nhät, không thä chia cät.

2 - Có sä đäi läp giäa nghĩa vä sä häng thú ? Mät ngä i träc khi vào häc ngành y , chäa nghĩ täi sau này công viäc buäc mình phäi täp xúc väi bänh đäch rät nguy hiäm. Tuy nhiên, näu là ngä i có tinh thän sän sàng vì ngä i khác thì khi biät rõ nghä nghiäp buäc mình phäi làm viäc trong tình träng nhiäu räi ro, ngä i äy chäng nhäng sän sàng chäp nhän và còn tän tình chăm sóc ngä i bä bänh truyän nhiäm. Ngä i có đäo đäc là ngä i thäc hiän nghĩa vä mät cách häng thú.

3 - Trí thông minh và tính cách : Trí thông minh không đäng nhät väi tính cách. Sä hiäu biät không đäng nhät väi đäo đäc. Bài häc đäo đäc chä có tác đäng khi ngä i häc vän có sän lòng nhân häu, tôn träng, đäng cäm và thành thät väi ngä i khác. Mät ngä i thông minh häc räng có thä thuyät trình vä đäo đäc Hä Chí Minh rät thuyät phäc, nhäng không hän anh ta sä làm đä cä nhäng đäi u mình nói, näu nhä bän chät anh ta là kä ích kä, tham lam.

Có nhäng hành vi đäo đäc theo täp quán tuän phäc quyän uy, tuy cũng đäm läi kät quä tät, song đó không phäi là kät quä cäa tính cách, cäa đäo đäc. Trong mät xã häi dân chä, tính cách, đäo đäc cäa mäi cá nhân mäi là đäi u đáng cho ta mong đäi.

4 - Có câu châm ngôn : gieo thói quen sẽ gặt tính cách ; gieo tính cách sẽ gặt số phận. Gia đình gia giáo, xã hội lành mạnh, nhà trường có nội dung và phương pháp giáo dục tiên tiến, nội làm việc có quy chế chặt chẽ, sẽ tạo cho con người những thói quen lành mạnh, dần dần thói quen trở thành tính cách trong sáng, tốt đẹp. Tính cách có quan hệ với đạo đức như bóng với hình vậy.

Trước thế kỷ 20, các nhà hiền triết giúp cho nhân loại mỗi ngày có thêm những nhận thức mới về thiên nhiên và bản thân mình. Đến đầu thế kỷ 20, Sigmund Freud phát hiện hành vi của con người không chỉ được điều khiển bởi ý thức mà nó còn bị chi phối, thúc đẩy bởi những lực của vô thức nằm sâu tận đáy tâm thức. Có thể hiểu điều này theo cách nói ví von nôm na của nhà triết học hôm nay là "Trong con người có một phần "con" và một phần "người"; phần "người" thì rõ ràng, còn phần "con" thì bị che giấu. Tốt thì khoe, xấu thì che mà ! Học thuyết phân tâm học của S. Freud là một trong những học thuyết khoa học tinh thần lớn nhất của nhân loại, nó làm đảo lộn những quan niệm truyền thống về thế giới tinh thần của con người, trong đó có vấn đề đạo đức. Học thuyết của ông có ảnh hưởng đến nhiều ngành, từ y học, tâm lý học, đạo đức học, văn học...

Từ học thuyết của ông, người ta đánh giá lại cách nhìn nhận đạo đức của thế kỷ 19 : "Đi qua nhanh, quay mặt không nhìn tất cả những gì là khó chịu, luôn luôn làm như không trông thấy gì : Đó là tóm tắt toàn bộ quy tắc đạo đức của thế kỷ 19" (S. Freud, của Stephan Zweig). Đó chính là thói đạo đức giả.

Vậy suy nghĩ thức được mà đạo đức học trước kia cho là một mối nguy hiểm của bản thì nay S. Freud xem là một phương cứu chữa ; Sự dồn nén (ức chế) được đạo đức cũ đánh giá là lành thì Freud chứng minh là nguy hiểm. Cái mà phương pháp cũ che giấu, ông lại muốm trình bày ra giữa ban ngày ban mặt. S. Freud cho rằng, ở mỗi lúc, mỗi khi ta phát ra một lời, mỗi khi ta hoàn thành một hành vi nào đó, chúng ta bị bắt buộc phải kìm hãm hay đúng hơn dồn nén những động tác vô thức : Tình cảm đạo đức hay khai hoá phải luôn luôn bị bóp nghẹp bởi năng đã mãn của sự hưởng thụ.

Do vậy - cách nhìn của khái niệm của sự ghê gớm mà S. Freud gợi ra lớn đầu tiên - Toàn bộ cuộc sống tâm linh hiện ra như một cuộc đấu tranh không ngừng và bi thảm, giữa cái ý muốm hiểu thức và vô thức, giữa hành động có chủ trách nhiệm và những bản năng không chủ trách nhiệm của chúng ta (sách đã dẫn). Triết gia Reinhold Niebuhr còn cho rằng : " Freud không nghĩ rằng bản ngã có khả năng chế ngự lại cuộc sống vì quy luật của chính nó"...

*

Tánh nháng kát quá nghián cáu khoa hác vá giáao dác đáo đác ká đá trên, chúng ta có thá hiáu nguyên nhân vì sao viác tá chác hác táp và làm theo đáo đác Há Chí Minh không thu đá đác kát quá. Ngá cá lái, cách tá chác hác táp nhá váy còn gây ra mát sá tác hái nhá sau :

1 - Vái quy mô tá chác ráng kháp và kéo dài nhiáu năm rát tán kém tián bác, nhát là tán nhiáu thái gian quý báu. Sau mái đát hác táp, mái ngá đá đác phát giáy đá viát thu hoách náp lên ban tá chác. Mái chi bá, đáng bá đáu có cuác háp táng kát báu đáng khen tháng nháng ngá đá viát thu hoách sâu sác. Sau đá nháng ngá đá có thu hoách sâu sác lái đá đác đáa lên cáp trên đá cuác thi thuyát trình đá chán ra ngá đá xuát sác nhát cáa pháng, rái cáa quán, tánh, thành phá...

Cách làm này khuyán khách nháng ngá đá có khiáu nói, tô vá nháng đáu do há nghĩ ra. Nháng ngá đá i thác sá có đáo đác tháng khiám tán thác tháa, ít nói, nhiáu ngá đá còn xin không đi hác vì nghĩ ráng mình đã hác nhiáu lán rái, ván đá còn lái là cháa thác hành tát.

2 - Sau mát thái gian dài, háu quá xáu bác lá thành "quy luát", gây phán cám đái vái nháng đáng viên và ngá đá dân trung thác. Há nhìn ra nháng ngá đá mám lúc nào cũng nói làm theo đáo đác Há Chí Minh mà hành vi, lái sáng thì ngá đá lái. Nhà văn, cáu chián binh, đáng viên Phám Đình Tráng trong bài Ăn máy dĩ váng đã coi cách tá chác Cuác ván đáng hác táp đáo đác Há Chí Minh nhá hián nay đã làm cho nháng ngá đá hác trá thành "nháng đián viên đang đián vá kách hác táp đáo đác Há Chí Minh". Và "Mát bá máy nhà náng tham nháng cao giáng rao giáng đáo đác Há Chí Minh... thì đá là sá giá đái vô liám sá...Cuác ván đáng hác táp đáo đác Há Chí Minh trá thành cuác ván đáng làm điáu giá đái", "núp bóng ăn theo vinh quang cáa quá khá đá tán tái. Đá là sá ăn máy dĩ váng."

3 - Nhà văn Phám Đình Tráng còn có mát nhán xét rát xác đáng là cuác ván đáng mang "Tánh hình thác, áp đát, duy ý chí, đáy tánh tôn giáo, táng niám. Cách công tác tá táng theo lái mán xáa cũ, không thích háp vái thái đái công nghá thông tin."

Vì bài viát trên, đáng viên Phám Đình Tráng mát ngá đá i trung thác, tháng thán bá kiám điám

n Ng n , đ a t i vi c ph i ra kh i Đ ng !

Trình bày l i nh ng đi u nói trên, nh ng mong B chính tr cân nh c l i vi c đ t cho Cu c v n đ ng h c và làm theo đ o đ c H Chí Minh nh m đ t m c tiêu làm trong s ch b máy Đ ng và Nhà n c. Chúng tôi cho r ng nên trao m c tiêu vô cùng quan tr ng và khó khăn này cho s nghi p Đ i m i toàn di n mà, tr c tiên là xây d ng cho đ c m t h th ng t pháp đ c l p và m t n n báo chí t do.

T i sao l i không t ch c h c t p T t ng H Chí Minh nh ? "Bao nhiêu quy n h n đ u c a dân" ; "Chính quy n t xã đ n chính ph trung ng do dân c ra " ; "N u chính ph làm h i dân thì dân có quy n đ u i Chính ph " ; "H i hè tín ng ng, báo ch ng ;H p hành đi l i có quy n t do"; "B y xin Hi n pháp ban hành. Trăm đi u ph i có th n linh pháp quy n ". "Pháp lu t ph i th ng tay tr ng tr nh ng k b t liêm, b t k k y đ a v nào, làm ngh nghi p gì "...

N u t t ng H Chí Minh tr thành hi n th c thì ch ng nh ng Đ ng, Nhà n c trong s ch mà đ o đ c, văn hoá c a xã h i cũng s nhanh chóng h i ph c.

IV. XÂY D NG N N VĂN HOÁ HI N Đ I.

Chúng ta đang th c hi n công nghi p hoá và hi n đ i hoá đ t n c, trong đó ph i hi n đ i hoá n n văn hoá.

Th k 18 n c Pháp s n sinh nhi u nhà t t ng vĩ đ i đ cao giá tr cá nhân con ng i, Con Ng i vi t hoa. Ánh sáng t t ng c a h làm cho th k 18 m nh danh là Th k ánh sáng : Nhân lo i nh n ra mình có nh ng quy n đ c t o hoá ban cho. Ni m tin đó t o ra s c m nh và trí tu đ a t i cu c Cách m ng Pháp v i kh u hi u T do - Bình đ ng -Bác ái. Hai trăm năm qua, ánh sáng đó lan t a kh p châu Âu, châu M , tr thành n n văn hoá hi n đ i c a toàn nhân lo i. Nh t B n là nh ng ng i châu Á đ u tiên s m bi t h p thu n n văn hoá đó đ tr nên m t dân t c có n n văn hoá hi n đ i, tr c khi tr thành m t qu c gia công nghi p hi n đ i.

Ngái Hàn Quốc, Đài Loan cũng theo háng đó và tìm đác phán vinh vá vát chát và phong phú cho tâm hán.

Tá cuái thá ká 19 đáu thá ká 20, Viát Nam ta đã bát đáu phong trào Âu hoá, chá yáu là tiáp thu văn hoá Pháp và Viát hoá nó, bián nó thành cáa mình. Lúc áy cũng có sá tranh cháp giáa nhác vái tán hác, giáa mát sá táp tác vái sinh hoát mái, nháng cái mái đã tá rõ áu thá. Nhá tiáp thu văn hoá hián đái mà chúng ta có chá quác ngá, có báo chí, có tiáu thuyát mái, thá mái, kách nói, tán nhác, đàn ông cát tóc ngá, đàn bà tóc uán, có thói quen ngái lán uáng cà phê, trá con uáng sáa.3

Nán văn hoá Viát Nam ngáng tiáp thu văn hoá hián đái suát 30 năm chián tranh. Nói cho đúng là nó ngáng tiáp nhán nháng giá trá gái là "văn hoá tá sán Pháng Tây", đá bát đáu tiáp nhán văn hoá xã hái chá nghĩa. á các vùng Pháp chiám và sau này á các đô thá mián Nam ván tiáp tác giao láu, tiáp thu văn hoá pháng Tây và đát đác mát sá hiáu quá đáng ká. Tuy nhiên, viác này không đác sá đông nhân dân Viát Nam đang sôi sác lao vào cuác chián tranh giái phóng cháp nhán. Giáa Sài Gòn có phong trào Báo vá văn hoá dân tác nhám cháng lái cái gái là "văn hoá thác dân mái cáa đá quác Má. Quyán "Ngái Viát cao quý" cáa Vũ Hánh là tác phám đá ra tá phong trào đó.

Sau Đái mái, gia nháp WTO, Viát Nam má cáa hái nháp kinh tá toàn cáu, văn hoá hián đái cũng du nháp vào đát nác ta : Công nghá tin hác phát trián nhá vũ bão ; nhác rock đác láp trá yêu thích ; Các hoá sĩ sáng tác vái nhiáu pháng pháp: tá thác, tráu táng, án táng, nghá thuát sáp đát ; Nhiáu nhà thiát ká thái trang Viát Nam đác thá giái biát tái ; Ngái máu thái trang là mát nghá mái đác xã hái hám má... Cùng vái nhiáu hình thác văn hoá hián đái, cũng có nháng xu háng bánh hoán xâm nháp làm trám tráng thêm tình tráng kháng hoáng văn hoá nhá phim ánh khiêu dâm, báo lác. Nhiáu clip sinh hoát tình dác, báo lác á tráng hác bá tung lên máng...

Đáu các ká quan tráng hián nay là chúng ta cán xác đánh nháng mác tiêu nào cáp thiát nhát đá hián đái hoá nán văn hoá Viát Nam trong thái đái mà "Thành quá cáa hoát đáng tinh thán cáa mát dân tác trá thành tài sán chung cáa tát cá các dân tác " (Tuyên ngôn Cáng sán). Chúng tôi cho ráng các mác tiêu có thá tìm tháy ngay trong chá nghĩa nhân văn tá thá ká ánh sáng mà tái hôm nay ván còn là má ác xa vái cáa ngái Viát Nam. Đáng thái khôi phác và gán giá nháng giá trá truyán tháng tát đáp cáa dân tác.

1 - Khôi phác nháng giá trá văn hoá thiêng liáng :

Tình yêu Tá quác, táng tác đát thám máu tá tiên và đáng bào ruát thát là thiêng liáng. Mái táchác, cá nhân dù là vĩ nhân cũng không đác đát ngang hàng vá trí đó. Các quyán sáng và quyán tá do là nháng giá trá thiêng liáng.

Tình yêu cha má, gia đánh ruát thát là thiêng liáng.

"Láa tình yêu dù ná cáng cao bao nhiêu cũng không thá đáp tát " (Thánh kinh) phái là cá sácáa hôn nhân.

Sáng và làm viác theo pháp luát và sáng trong tình nhân ái là hai nét song đái cáa náp sáng văn hoá hián đái.

Nháng đái u ká trên táng không có gì phái tranh cãi, áy váy mà nhiáu năm qua đã có nháng ngăn cách :

- Tá quác phái gán lián vái xã hái chá nghĩa ? Có hay không ? Câu hái đó đang chia rá Viát Nam, gây bám giáp tâm can Viát Nam. Nhiáu ngá i, có cá nháng đáng viên cáng sán phái vào trái cái táo vì dám nói không, chá có mát Tá quác ! Vì sao phái báo vá mát tín đái u không táng đá gây chia rá, đau đán đán thá ? Mát tín đái u đã gây ra cái cách ruáng đát, cái táo công tháng nghiáp, nông nghiáp, đàn áp Nhân văn Giái phám ! Nguyá hái hán vì tin theo nó mà nháng ngá i cáng sán Viát Nam khi đái mát vái ká thù dân tác cá lám táng là nháng đáng chí thân thiát, ngá cá lám khi nhìn đáng bào ruát thát cáa mình lái e sá đó là nháng ká thù giai cáp !

- Nán giáo đác Viát Nam đát nái dung giáo đác ý thác há Marx - Lenin là tráng tâm. Trá vào máu giáo đã nghe nháng bài hát chính trá. Nháng ngá i soán sách giáo khoa bát cá môn hác nào cũng cá láng chính trá vào, coi đó là mát thành tích. Chá Trán Mai Liên má cáa mát hác sinh á huyán Gò Váp thành phá Há Chí Minh, gái cho báo Phá Ná đái u ác đáu năm 2009 : "Mong sáa đái sách giáo khoa sao cho thiát thác. Môn giáo đác công dân đáy nháng lý táng cao xa không phùáp vái trá. Đái vái trá cán phái đáy cho chúng biát yêu ông bà, cha má, anh chá em và mái ngá i ; Biát sáng có trách nhiám vái bán thân mình, vái cáng đáng, không tham lam ích ká."

2 - Xây dựng con người Việt Nam tin, täp, không thäng, äi häc phä thuäc vào täp thä cäng đäng, có tä duy đäc läp, luôn luôn sáng täo, dũng cäm bäo vä niäm tin, quan đäm cäa mình träc sä đồng, träc bäo läc.

Thäi mäng muäi, con người säng quän thä, cá nhân hoàn toàn phä thuäc, phäc tùng täp thä. Cá nhân là thành viên cäa täp thä, khi thäy cän cäng đäng dä dàng hi sinh mäng säng cäa cá nhân nhä ném cô gái trä cho Hà Bá đäng tä läi. Nhäng người cäm đäu nhân danh đäng chí tôn, con träi toàn quyän cai trä cäng đäng, đät näc.

Thân phän cäa mäi người trong mäi quan hä väi cäng đäng là mäi suy ngäm nghìn năm cäa loài người ; Đäc nung näu sät thäi Phäc häng và bäng nä thành mät sä khám phá : "Mäi người sinh ra và säng tä do và bình đäng vä các quyän " (Tuyên ngôn Dân quyän và Nhân quyän cäa Pháp, 1789).

Väa qua, giäi Nobel Hoà bình 2010 trä thành mät thách thäc län đäi väi läng tri toàn nhân loäi.

Mät bên chä yäu là Trung Quäc cho räng " Läu Hiäu Ba là kä thä ác, mät tên täi phäm đang thä án 11 năm tù vì täi kích đäng bäo loän, mäu toan lät đä nhà näc xã häi chä nghĩa ".

Sau đây là näi dung "täi ác" cäa Läu Hiäu Ba :

"Gät bä khái niäm đäc đoán cäa viäc lä thuäc vào mät chúa tä häc mät quan chäc, thay vào đó, mät hä thäng tä do,dân chä, pháp trä,đäng thäi tiän täi viäc khuyän khích cä vũ cho ý thäc cäa các công dân mäi,nhäng người xem quyän con người là cä bän và viäc góp phän mình vào là mät nhiäm vä " (Linh bát Hiän chäng do Läu Hiäu Ba chäp bút).

Ủy ban Nobel Hoà bình đánh giá Läu Hiäu Ba là bäc đäi hiän, mät nhân cách cao cä, dũng cäm bäo vä các quyän con người .

Các quố c gia dân chố đố u hoan nghênh số kiố n này. Báo chí Viế t Nam chố thuố t lố i phố n ò ng cồ a Trung quố c. Không có mố t ngố i Viế t Nam nào phát biố u quan điể m cồ a riêng mình đố i vố i số kiố n này trên báo chí trong nố c. Chố ng lố ngố i Viế t Nam thố đố ng chố chố nghe ý kiố n cồ a nhố ng ngố i lãnh đố o cồ ng đố ng ? Dân tồ c ta đang rố t cồ n mố t môi trố ng văn hoá chố p nhố n tồ do tồ tồ ng, phố n biố n, tranh luố n, đố hình thành nhố ng cá nhâ n có đố c tính tồ tin, tồ lố p, tồ chố . Ngay trong chố đố này, giố a tháng ngày cay đố ng nhố t cũng đã tồ ng có nhố ng con ngố i giố đố c phố m chố tồ y, nhố ông Kim Ngố c. Tiố c thay mố u ngố i tồ y, phố m chố tồ y không đố c trôn trố ng, nhâ n lên ! Càng đáng buố n hố n là nhố ng ngố i có phố m chố tồ y đã bố trồ giố p đầ y i ! Con ngố i Viế t Nam co rúm lố i !

3 - Trong nố n văn hoá hiố n đố i, mố i ngố i dân phố i ý thố c sâu sồ c mình là mố t công dân, chố không phố i thố n dân. Hiố n nay dù đã trố i qua 65 năm cách mố ng, dù Hiố n pháp ghi nhâ n nố c là cồ a dân, do dân, vì dân, cán bố là đầ y tồ cồ a dân, nhố ng trong thố c tồ ngố i dân vố n bố đố i xố nhố nhố ng thố n dân. Các đầ y tồ cồ a dân bày ra đố thố thố tồ c đố hành dân đố vố i cồ a đút.

Thố nào là ý thố c công dân ò mố t nố c dân chố ? Công dân ò tồ thố cồ a ngố i chố nhâ n đố t nố c, có quyố n ò ng cồ , bố u cồ tồ do, lố p ra nhâ n nố c theo thố chố mà mình chố n đố phố c vố cho mình, hành pháp có quyố n lố c bố hố n chố và kiố m soát theo luố t đố nh. Chố có nhố vố y Nhâ n nố c mố i thố c sồ là cồ a dân do dân, vì dân. Công dân có quyố n tồ do trong đó có quyố n tồ do báo chí, tồ do lố p hố i phù hố p vố i nghố nghiố p, đố bố o vố quyố n lố i cồ a mình, trong xã hố i dân sồ .

Nhố ng ngố i cồ m quyố n Viế t Nam vố n tiố p tồ c khuyố n khích cách suy nghĩ theo đố a vố thố n dân :

- " ò n Bắ c, ò n Đố ng...ò n Đố ng, ò n chính phố ... "

Mố i đầ y ngố i dân Miố n Trung bố lố t mố t cồ mố ng sồ ng, tài sồ n, khi đố c tồ ng mố y bao mề gố i vố n khúm núm nói lên lòng biố t ò n Đố ng, chính phố . Báo chí, đầ i truyố n hình đố a nguyên văn nhố ng lố i này đố "đố nh hố ng công tác tồ tồ ng ".

- "Đố ng cồ dân bố u" trong tồ t cồ các cuố c bố u cồ tồ Quố c hố i cho đố n các đầ n thố , đó là biố u hiố n cồ a nố n chính trố và văn hoá cồ a xã hố i thố n dân.

- Các danh hiáu "táu táu", "nhân dân" các nhà giáo, nghá sĩ đáu phái làm đán "kính gái... xin đác phong táng. Vài năm nay nhiáu nghá sĩ á mián Nam phán áng không cháu làm đán theo gái ý. Nhiáu nghá sĩ đác nhân dân hám má nháng không có "danh hiáu", trong khi nhiáu vá có danh hiáu "nhân dân" nháng khi xuát hián không đác nhân dân vá tay !

4 - Thái máng muái, con ngá i luôn run sá trác thiên nhiên. Táng bác khám phá, khuát phác, cái táo thiên nhiên, khai thác thiên nhiên phác vá cho mình, con ngá i tìm cách sáng hoà háp vái thiên nhiên. Nháng suát quá trình công nghiáp hoá, càng ngày con ngá i càng tàn phá thiên nhiên rát đá đái. Đán nay, sác kháe trái đát đang lâm nguy. Các quác gia công nghiáp có nhiáu cuác hái háp bàn tháo, đá ra nháng nghá đánh thá, nháng vì còn nhiáu quác gia bo bo giá lái ích riêng, đán nay ván cháa có tiáng nói đáng lòng cáu trái đát.

á nác ta, nán phá ráng đác cánh báo háng chác năm trác và gán đây là làm tháy đán vô tái vá. Thiên nhiên đáp trá lái báng sá tráng phát, lá lát năm sau cao hán năm trác. Bình luán viên Đài Truyán hình Viát Nam mái đây nhán xét, mác nác ngáp á Mián Trung năm 2010 cao hán mác ngáp cáa " trán lũ lách sá năm 2007"!

Các nhà máy, xí nghiáp bí mát hoác công khai xá nác thái giát chát nhiáu con sông tá Nam chí Bác. Làng có nhiáu ngá i bá nhiám đác chát vì bá ung thá đác gái là "làng ung thá".

Mát "chá tráng lán" trao cho Trung quác khai thác bauxite Tây nguyên trên nóc nhà Tá quác, treo cái chát trên đáu hàng chác triáu nhân dân mà bao nhiêu lái can ngăn ván cháa đác lát tại lãnh đáo.

Váa qua, lá hái ngàn năm Thăng Long đá lái nháng bãi rác không lá. Trác đây, nháng hái hoa anh đào, hái hoa xuân cũng đã bá đám đáp xáu xá, đá lái nháng bãi rác môi tráng và bãi rác đáo đác.

Báo vá trái đát, báo vá ráng, sông, bián, báo vá môi tráng sáng... đang là bài hác cháa thuác cáa Viát Nam tá nháng ngá i lãnh đáo cho tái ngá i dân.

B o v thiên nhiên, b o v môi tr ng s ng là m t tiêu chí quan tr ng c a n n văn hoá hi n đ i.

5 - Lâu nay chúng ta nói nhi u v "đ m đà b n s c dân t c ", nh ng ch a ai đ n gi i th t xác đáng n i dung c a nó. Nhi u ng i nghĩ r ng, ph c h i các l h i, các t c cúng bái đ đình mi u, sáng tác nh c theo làn đi u ca c là ph c h i b n s c dân t c. G n đây xu t hi n khái ni m các bài hát "dân gian hi n đ i ". Ca sĩ Tr n Hi u không đ ng ý khái ni m này. Không ai cãi ông, nh ng cũng ch ng ai t p thu ý ki n ông.

Tôi nh cách đây nhi u năm, trong m t l n tr l i báo chí, nh c sĩ Nguy n Thi n Đ o cho r ng : M t tác ph m đ m đà b n s c dân t c là khi nó th hi n sâu s c tình th n yêu n c. Tôi r t tán thành ý ki n ông. Bài th mà ngày nay đ c xem là b n Tuyên ngôn đ c l p l n th nh t c a dân t c, anh hùng Lý Th ng Ki t vi t b ng ch Tàu và dùng th th t t t uy t đ i Đ ng c a Tàu. Th nh ng ai cũng nh n th y bài th này đ y khí phách và b n s c dân t c. H i Th m i xu t hi n, các nhà nho c c l c ph n đ i cho r ng nó là th ngo i lai ngh ch nhĩ. Nh nh ng ng i đi tiên phong th i y nh Phan Khôi, Th L , L u Tr ng L , Xuân Di u, Huy C n, Hàn M c T , Ch Lan Viên... mà chúng ta có đ c m t gia tài th m i đáng t hào. Su t 30 năm ch ng "văn hoá th c dân m i" làm cho văn h c ngh thu t chúng ta g n nh d ng l i n i dung giáo đi u và hình th c th hi n c a th k 19. Sau khi m c a, ng i Vi t Nam m i nh n ra n n văn h c ngh thu t c a mình y u kém đ n th m h i ! Sách đ ch chi m tr n t t c các gian hàng c a các nhà sách. Trên truy n hình, phim Hàn Qu c, Trung Qu c chi m t t c các kênh. Có ng i kêu lên chúng ta đang b xâm lăng văn hoá ! Thanh thi u niên Vi t Nam đ xô đi mua s m th i trang sao cho qu n áo, tóc tai gi ng nh y các sao Hàn Qu c ! Sau đó, hàng trăm cô gái Vi t Nam x p hàng cho m t anh Hàn Qu c s n n ch n l a !

*

V n đ xây đ ng n n văn hoá hi n đ i c a dân t c là công vi c vô cùng l n lao. Tôi không ph i nhà nghiên c u văn hoá mà ch có t m lòng, đ c bài c a ông L Ph ng và các nhà văn hoá, nhà văn, lòng tôi thêm b c xúc, vi t m y bài này ch mu n kích thích thêm s quan tâm c a các b c th c gi , hòng đ c nghe nhi u cao ki n.

Ngày 3 - 12 - 2010

1 Xem Di n Đàn.

2 Th c ra thì lâu r i ch không ph i ch m y năm nay. Nh ng đây tác g ch nói v v c "không tr i" các th , k n ngh . Còn v c "t p thu" các ý k n đ c phát b u trong các th , k n ngh đó cũng nh trên các ph u ng t n truy n thông, thì ch c ph i đ i đ n T t Congo? (DĐ)

3 B m t câu v áo dài, theo yêu c u c a tác g , sau khi nh n đ c thông tin v h a sĩ Cát Tỏi ng (DĐ)